

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

BAKALAVR PİLLƏSİ ÜÇÜN

İXTİSAS -050506 - “COĞRAFİYA”

FƏNN – İPF-B20 “DÜNYANIN İQTİSADİ COĞRAFİYASI”

(III kurs)

Bakı – 2016

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

BAKALAVR PİLLƏSİ ÜÇÜN

İXTİSAS -050506 - “COĞRAFIYA”

FƏNN – İPF-B20 “DÜNYANIN İQTİSADI COĞRAFIYASI”

(III kurs)

**Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirinin
00.00.2016-cı il tarixli 00 sayılı əmri ilə fənn
proqramı kimi təsdiq edilmişdir.**

Bakı-2016

Tərtib edənlər: Xarici ölkələrin iqtisadi-siyasi coğrafiyası və turizm kafedrasının müdiri, c.e.n., dos.**Soltanova H.B.**,b/m.Sultanova G.A.

Elmi redaktor: c.e.n., dos.**Soltanova H.B**

Rəy verənlər:

1.BDU-nun “İqtisadi və sosial coğrafiya” kafedrasının müdiri, c.e.d. prof **Həsənov T.G.**

2. AMEA Coğrafiya İnstitutunun “Azərbaycanın iqtisadi və siyasi coğrafiya” şöbəsinin müdiri, c.e.n. dos. **Paşayev N.A.**

DÜNYANIN İQTİSADİ COĞRAFIYASI

İzahat vərəqi

“Dünyanın iqtisadi coğrafiyası” fənni Bakı Dövlət Universitetinin coğrafiya fakültəsinin III kurs 5-ci semestrində 90 saat həcmində (mühazirə 60 s., məşğələ 30 s.) tədris olunur.

Fənnin tədrisində məqsəd tələbələrə müasir dünyanın iqtisadi-siyasi vəziyyəti haqqında məlumat vermək və onlarda dünya ölkələri haqqında ümumi təsəvvür yaratmaqdır.

Proqramda fənnin predmeti, məqsəd və vəzifələri, xarici ölkələrin təsərrüfatı, beynəlxalq iqtisadi münasibətlər, dünya bazarı, ölkələrin əhalisinin coğrafiyası demoqrafik problemlər, dünya ölkələrinin sənayesi onun sahələri və dünya ölkələrinin təsərrüfat sahələri, dünya ölkələrində gedən prosesləri, hadisələrin miqyasını müqayisə etmək ölkələr haqda tam coğrafi təsəvvür imkanına malik olmaq, qlobalaşma, regionlaşma region və ölkələrə aid ən yeni məlumatlar şərh olunur.

Fənnin tədrisində **məqsəd**:

- Dünyanın iqtisadi coğrafiyası haqqında biliyin formalaşması

- müasir dünyanın sosial-iqtisadi vəziyyəti haqqında tələbələrdə təsəvirlərin formalaşması

- coğrafiya ixtisası alan tələbələrdə dünya ölkələri haqqında bilik sisteminin formalaşması

- ətraf mühitin sərəvətlərindən istifadə, istehsal prosesində məhsul- dar qüvvələrin öyrənilməsi

Fənnin mənimsənilməsi nəticəsində tələbələr **bilməlidir**:

- iqtisadi-siyasi coğrafiya ictimai-tarixi inkişafın müxtəlif mərhələlərində

- dünya ölkələrinin iqtisadi- siyasi coğrafiyasında sivilizasiya cəhətdən yanaşma xüsusiyyətlərini

- dünya regionlarının təsərrüfat sahələrində struktur dəyişikliklərini

- ərazi sistemləri və onları yaradan elementlərin qarşılıqlı təsirini.

Bacarmalıdır:

- dünya ölkələrinin təbii, tarixi, siyasi, sosial-iqtisadi xüsusiyyətlərini qiymətləndirməyi

- xarici ölkələrin dünya miqyasında iqtisadiyyatının müasir durumunu, coğrafi mənzərəsini təhlil etməyi

- iqtisadiyyatın bazar münasibətlərinə keçməsi onun təsərrüfat strukturunun dəyişməsinə müxtəlif amillərin təsirini təhlil etməyi.

Yiyələnməlidir:

- dünya iqtisadiyyatının müasir durumu, strukturunda baş verən dəyişikliklər haqqında ümumi biliklərə

- dünya ölkələrinin iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinin fəaliyyəti haqqında biliklərə

- xarici ölkələrin iqtisadiyyatının inkişafına təsir edən amillər haqqında biliklərə

- xarici ölkələrin siyasi-iqtisadi inteqrasiya proseslərinin fəaliyyəti haqqında biliklərə və s.

Mövzular üzrə saatların bölgüsü

№	Mövzular	Cəmi	Saatlar	
			müh.	məş.
1	Dünyanın iqtisadi coğrafiyası fənninin məqsəd və vəzifələri	3	2	1
2	Dünyanın müasir siyasi xəritəsinin formalaşma mərhələləri	3	2	1
3	Dünya ölkələrinin tipologiyası	3	2	1
4	Aimaniya Federativ respublikası	3	2	1
5	Fransa Respublikası	3	2	1
6	İtaliya Respublikası	3	2	1
7	Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı	3	2	1
8	İsveç Krallığı	3	2	1
9	İsveçrə Konfederasiyası	3	2	1
10	İspaniya krallığı	3	2	1
11	Polşa Respublikası	3	2	1
12	Bolqarıstan Respublikası	3	2	1
13	Türkiyə Respublikası	3	2	1
14	İran İslam Respublikası	3	2	1
15	Səudiyyə Ərəbistanı Məlikləyi	3	2	1
16	Hindistan Federativ respublikası	3	2	1
17	İndoneziya Respublikası	3	2	1
18	Malaziya	3	2	1
19	Sinqapur Respublikası	3	2	1
20	Yaponiya dövləti	3	2	1
21	Koreya Respublikası	3	2	1
22	Çin Xalq Respublikası	3	2	1
23	Amerika Birləşmiş Ştatları	3	2	1
24	Kanada dövləti	3	2	1
25	Braziliya Federativ Respublikası	3	2	1
26	Argentina Respublikası	3	2	1

27	Meksika Birləşmiş Ştatları	3	2	1
28	Misir Ərəb Respublikası	3	2	1
29	Cənubi Afrika Respublikası	3	2	1
30	Avstraliya və Okeaniya. Avstraliya İttifaqı	3	2	1
Cəmi:		90	60	30

1. Dünyanın iqtisadi coğrafiyası kursunun mövzusu, məqsəd və vəzifələri

Dünyanın iqtisadi coğrafiyası fənninin tədrisində dünya ölkələrində istehsalın yerləşməsinə təsərrüfatın formalaşmasını, inkişafın müxtəlif mərhələlərdə yaşayış mühitində cəmiyyətin fəaliyyətinin maddiləşmiş nəticələrinin yerləşməsi, uyğunluğu və qarşılıqlı əlaqəsini öyrənir. Onun əsas tədqiqat obyektini dünya ölkələrinin sənaye və kənd təsərrüfatı istehsalının strukturu, nəqliyyatın və xarici iqtisadi əlaqələrin coğrafiyasının öyrənilməsidir.

2. Dünyanın müasir siyasi xəritəsinin formalaşma mərhələləri

Dövlət ərazisi dünyanın siyasi xəritəsində. Dünyanın siyasi xəritəsinin formalaşması. Beynəlxalq münasibətlərin dünyanın siyasi xəritəsinə təsiri. Dövlət sərhədlərinin təsnifatı və funksiyası. Dövlətin geosiyasi mövqeyi. Geosiyasi amillər. Dünya ölkələrinin müasir durumu idarə olunma formaları. dünya ölkələrinin sərhədləri.

Müasir dövlət quruluşları. Siyasi xəritədə başlıca siyasi-coğrafi dəyişikliklər. Kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləri. Müasir dünyada baş verən dəyişikliklər

Siyasi xəritənin formalaşma mərhələləri (qədim, orta əsr, yeni və ən yeni).

3. Dünya ölkələrinin tipologiyası

Tipologiyanın mahiyyəti və əhəmiyyəti. Dünya ölkələrinin qruplaşdırılması meyarları. Sosial-iqtisadi inkişafın göstəriciləri. Dünya ölkələri tipologiyasına görə, dünya iqtisadiyyatında və beynəlxalq münasibətlərdə tutduqları mövqeyi görə qruplara ayrılması. İnkişaf etmiş ölkələrin xüsusiyyətləri və tipologiyası. İnkişaf etməkdə olan ölkələr: oxşar və fərqli xüsusiyyətləri. İnkişaf etməkdə olan ölkələrin tipologiyası.

4. Almaniya Federativ Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiətinin xüsusiyyətləri. Sərhədlərinin formalaşması. Şimal və Baltik dənizinə “açılan pəncərələri”. Səth quruluşu. Mineral sərvətlərlə təminatı. İqlim. Hidroqrafiyası. Aqrotəbii imkanlar. Təbii hadisələr. Aktual problemlər.

Qısa inkişaf tarixi. Müasir idarəolunma sistemi. Almaniya torpaqlarının bölüşdürülməsi: AFR və ADR müstəqil dövlət kimi. bu dövlətlərin siyasi, iqtisadi və sosial sistemində təzadlıq. AFR və ADR-in vahid alman dövlətində birləşməsi. Müasir dövlət quruluşu. Alman federalizminin xüsusiyyəti. qanunverici və icraedici orqanlar. Prezident və kanslerin funksiyaları. Çoxpartiyalı sistem. Xarici siyasətin istiqamətləri.

Əhalisi və şəhərlər. Sayı və təbii artım. Demografik göstəricilərin dinamikasına təsir edən amillər. Milli tərkib və dini mənsubiyyət. İmmiqrasiya sıxlıq. Məskunlaşmanın ərazi strukturu. Urbanizasiya. Aqlomerasiyalar.

İqtisadiyyatı. Almaniyanın birləşməsi və iqtisadi-sosial-coğrafi problemlər. Dünya və avropa iqtisadiyyatında AFR-in yeri və rolu. Regional iqtisadi təşkilatlarda fəaliyyəti. AFR-ABŞ, AFR-Yaponiya iqtisadi münasibətləri.

Sənaye. İstehsalın həcmi və ÜMM-da sənayenin payı. Sənaye istehsalının sahə strukturunda dəyişiklikləri. Sənaye sahələri və ixtisaslaşması Energetika, metallurgiya, maşınqayırma,

kimya elektrotexnika və elektron və başqaları. Sənaye rayonları və mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı və meşəçilik. ÜMM-da payı. İnkişaf səviyyəsi. Heyvandarlıq və bitkiçilik. Quşçuluq. Kənd təsərrüfatı rayonları və genişləndirilməsi. Ərzaq məhsulları ilə təminat.

Nəqliyyat. Nəqliyyat şəbəkəsinin inkişaf səviyyəsi. Sıxlıq. Dəmiryol və avtomobil yolları. Su yollarının əhəmiyyəti. Çay və dəniz limanları. Hava nəqliyyatı.

Xarici ticarət. Xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi. İxracat və idxalatın strukturu. Xarici ticarətin coğrafiyası. AFR və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əlaqələr. Daxili fərqlər və regional siyasət

5. Fransa Respublikası

Coğrafi mövqe və təbii şərait. Dünya iqtisadiyyatı, siyasəti və mədəniyyətində rolu. Sahəsi. Qərbi Avropanın inkişaf etmiş dövlətləri ilə həmsərhəd olması. Mineral sərvətlərlə zəif təmin olması. Alternativ enerji mənbələri. İqlimi. Çayları. Antropogen landşaft. Rekreatsiya ehtiyatları.

Qısa inkişaf tarixi. İdarəolunma forması. Xarici departament və əraziləri. Dövlət quruluşu. Qanunverici orqan. İcraedici hakimiyyət. Siyasi partiyalar. Xarici siyasətinin istiqaməti.

Əhali. Sayı və təbii artım. Fransız millətinin formalaşması. Milli tərkib. Sosial struktur. Əmək ehtiyatları. Sıxlıq. Şəhər məskunlaşma forması. Aqlomerasiyalar. Böyük Paris.

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi, aparıcı sahələri. İqtisadi potensialına görə dünyada və Avropada yeri. İqtisadiyyatında sənaye korporasiyaları, banklar və xarici kapitalın rolu. ÜDM-un strukturu və həcmi. Xidmətin növlərinə görə dünyada lider olması. Müasir tədqiqatlara xüsusi yanaşma.

Sənaye. Xammal bazası. Emaledici qara metallurgiya. Nüvə energetikası. Emaledici sənayedə struktur dəyişiklikləri. Maşınqayırma və onun ixtisaslaşması. Elektron və elektrotexnika.

Kimya sənayesi. Toxuculuq və yeyinti sənayesi.

Kənd təsərrüfatı. Aqrar bölmənin intensiv inkişafı. Kənd təsərrüfatının sahə və ərazi strukturu. bitkiçilik və heyvandarlığın ixtisaslaşması. Aqrar sənaye kompleksləri. Ərzaq məhsulları ilə təminat. Balıqçılıq və quşçuluq.

Nəqliyyatı. Yüksək inkişaf etmiş nəqliyyat şəbəkəsi. Daxili yükdaşımalarda dəmiryol, avtomobil və boru nəqliyyatının rolu. Su nəqliyyatı. Mühüm çay və dəniz limanları. Hərbi dəniz bazaları. Hava nəqliyyatı.

Turizm. Turizmin inkişafına təsir edən amillər. Turistlərin sayı və turizmdən gələn gəlir. Mühüm turizm mərkəzləri.

Xarici ticarət İntensiv və əhatəli olması. Xarici ölkələrə sərmayə qoyuluşunun həcmi. Ölkəyə kapital axını. Xarici ticarət dövriyyəsi. İdxalat və ixracatın əmtəə tərkibi. Xarici ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. Fransa və Azərbaycan Respublikası arasında ticarət əlaqələri.

Regional siyasət regional fərqlər:Mühüm regional fərqlər Paris, Şimal, Şərq, Lion, Qərb, Cənub-Qərb, Aralıq dənizi sahili. Regional siyasətin həyata keçirilməsində dövlət sektorunun rolu.

6. İtaliya Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Aralıq dənizi hövzəsində «Avropa sivilizasiyasının beşiyi» kimi. İtaliya «Böyük yeddi», Avropa İttifaqı və NATO-nun tərkibində. Landşaftın rəngarəngliyi. Təbii sərvətləri. İqliminin xüsusiyyəti. Təbii-rekreasiya potensialı. ekoloji problemlər. Milli park və qoruqlar.

İnkişaf tarixi və müasir idarəolunma sistemi. Müasir idarəolunma sistemi. Qanunverici və icraedici hakimiyyət. İnzibati ərazi bölgüsü. Siyasi partiyalar.

Əhali. Sayı, təbii artım dinamikası. Kütləvi emmiqrasiya. Demografik dəyişikliklərin səbəbi. Dini mənsubiyyət. Sosial tərkib. Əhalinin sıxlığı. Aqlomerasiyalar. Əhalinin yerləşməsində regional dəyişikliklər və bunun səbəbləri. Sosial-iqtisadi həyat səviyyəsinin mühüm göstəriciləri.

İqtisadiyyatın ümumi səviyyəsi. Yüksək inkişaf etmiş sənaye aqrar ölkəsi kimi. İtaliya iqtisadiyyatın sənayedən sonrakı mərhələsində. Sürətli inkişafa səbəb olan amillər. Sosial və istehsalın bəzi sahələrində təzadlar. Cənub və Şimalda iqtisadi inkişaf səviyyəsi. İqtisadiyyatda xüsusi kapitalın rolu. İri korporasiyalar. ÜDM-da xidmət sahələrinin payı.

Sənaye. Sənayeləşmə sürəti. Sənayenin başlıca xüsusiyyətləri. energetika bazası. Neft-kimya kompleksi. Qara metallurgiya. Əlvan metallurgiyanın əsas məhsulları. Metallurgiya mərkəzləri. Maşınqayırmada elmi-texniki potensialın səviyyəsi. İxtisaslaşması və mühüm maşınqayırma şirkətləri. Maşınqayırma mərkəzləri. Kimya sənayesi və ixtisaslaşması. Başlıca rayonları və mərkəzləri. İstehlak məhsulları istehsalı. Bu sahədə mühüm şirkətlər. Yeyinti sənayesinin ixtisaslaşması. Yüngül və yeyinti sənaye mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Ərzaq məhsullarına tələbatın tam ödənilməməsi və bunun səbəbləri. İdxalatdan asılılıq. Dövlətin aqrar siyasəti. Aqrar istehsalda regional təzadlar. Bitkiçilik və ixtisaslaşması. Mühüm ra-yonları. Heyvandarlıq və ixtisaslaşması. Başlıca ra-yonları. Balıqçılıq.

Nəqliyyat. Beynəlxalq nəqliyyat yollarının qovşağında yerləşməsi. Yük və sərnişin daşınmalarında avtomobil nəqliyyatının rolu. «Günəş avtomobil magistralı». Dəmiryolu nəqliyyatı. Dəniz nəqliyyatı. Ticarət donanmasının həcmi. Mühüm dəniz portları. Hava nəqliyyatı.

Turizm. İqtisadiyyatının mühüm sahəsi kimi. Xarici turistlərin sayı. Turizmdən gəlir. Turizm sənayesinin inkişafı. Turist cəlb edən mərkəzlər.

Xarici ticarəti. İdxalat və ixracatın strukturunda dəyişikliklər. İxracatın coğrafi istiqamətləri. İdxalatında mühüm dövlətlər. İtaliya-Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi münasibətlər.

İqtisadi rayonlar. Şimal, Mərkəz və Cənub.

7. Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya. Birləşmiş Krallıq

Coğrafi mövqe və təbii şərait. Mövqeyinin əlverişli olması. Tarixi əyalətləri. Səth quruluşunun müxtəlifliyi. Mühüm mineral sərvətləri. İqlimi. Çayları. Torpaq-iqlim şəraitinin aqrar istehsala təsiri. Mədəni landşaft. Meşə örtüyü.

İdarəolunma. Parlamentli monarxiya. Monarxın funksiyası. Qanunverici və icraedici orqan. Siyasi partiyalar və onlar arasında rəqabət.

Əhali. Sayı və artım dinamikası. «Millətin qocalması». Milli və etnik tərkib. Milli azlıqlar və problemlər. Dini və sosial tərkib. İmmiqrasiya. Sıxlıq. Aqlomerasiyalar. Böyük London. Konurbasiya. Xənub-Şərqində yeni şəhərlər və böyük Londonun «yükünün» azalması.

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi. İqtisadiyyatının inkişaf xüsusiyyətləri. B.Britaniyanın iqtisadi birliklərdə. ÜDM – un həcmi və strukturu. İqtisadiyyatda struktur yenidənqurma və elmtutarlı sahələrin inkişafı.

Sənaye. Emaledici sənayedə dəyişikliklər. Energetika və onun xammal bazası. Neft və qaz sənayesi. Metallurgiya. Kimya sənayesi, ixtisaslaşması və mühüm şirkətlər. Maşınqayırma və onun sahələri: Elektrotexnika və elektron sənayesi. Mühüm şirkətlər. Ümumi maşınqayırma. Nəqliyyat maşınqayırması. Bu sahədə mühüm şirkətlər. Amiaraket istehsalı. Maşınqayırma rayonları və mərkəzləri. Toxuculuq sənayesi, ixtisaslaşması və mühüm rayonları. Yeyinti sənayesi, mühüm şirkətlər.

Kənd təsərrüfatı. Aqrar sektorda elmi-texniki səviyyə və məhsuldarlığın yüksəldilməsi. İri torpaq sahibliyi. Kənd təsərrüfatının ixtisaslaşması: heyvandarlıq və bitkiçilik rayonları. Aqrar sənaye kompleksləri. Ərzaqla təminat.

Nəqliyyat. Dəniz nəqliyyatı inkişaf etmiş ölkə kimi. Dəniz donanmasının ümumi tonnajı. Ən iri portları. İxtisaslaşmış portlar. Avtomobil nəqliyyatı. Şəhər və kəndlərdə nəqliyyat sistemində problemlər. Dəmiryol nəqliyyatı. Sualtı dəmiryol tuneli. Daxili su yolları və rekreasiya əhəmiyyəti. Boru kəmərləri nəqliyyatı. Hava

nəqliyyatı.

Xarici ticarət. Kapital ixracı xarici iqtisadi əlaqələrin mühüm forması kimi. Həcmi və coğrafiyası. Dünya ticarətində ölkənin payı. İxrac və idxalatın strukturu, coğrafiyası. Azərbaycan Respublikası ilə iqtisadi əlaqələri.

İqtisadi rayonlar: Cənub, Mərkəz, Şimali İngiltərə və Milli ətraflar.

8. İsveç Krallığı

Coğrafi mövqeyi və təbii şəraiti. Sahəsi. Skandi-naviya yarımadasında mövqeyi. Mövqeyinin məskunlaşmaya və təsərrüfatın ixtisaslaşmasına təsiri. Təbii və coğrafi rayonlar. İqlimin xüsusiyyətləri. Səth suları. Zəngin bitki örtüyü. Milli parklar. Mineral sərvətlər.

Dövlət quruluşu. Konstitusiya və manarxiya. Dövlət başçısı. Qanunverici, idraedici orqanlar. Siyasi partiyalar. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Sayı. Milli tərkib. Dil və dini mənsubiyyət. İmmiqrasiya. Əhalinin sıxlığı. Sosial tərkib. Əmək ehtiyatları. İnsan potensialının inkişaf indeksinə görə dünyada retinqi.

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi. Təsərrüfatına təsir edən amillər. İnkişaf səviyyəsində regional fərqlər. ÜDM-un həcmi və strukturu.

Sənaye. Energetika. Hidroenerji resusları. Qara və əlvan metallurgiya. Mühüm rayonları və mərkəzləri. Maşınqayırma və ixtisaslaşma. Sellüloz –kağız sənayesi. Kimya sənayesi. Yeyinti və yüngül sənaye. Toxuculuq sənayesi. Sənayenin inkişafında xüsusi kapitalın rolu. Mühüm şirkətlər.

Kənd təsərrüfatı. Yüksək məhsuldar olması. Ərzaq məhsulları ilə təminat. Ətlük-südlük heyvandarlıq. Fermer təsərrüfatları.

Nəqliyyat. İnkişaf etmiş nəqliyyat infrastrukturu. Su nəqliyyatı. Avtomobil və dəmiryol şəbəkəsi.

Xarici iqtisadi əlaqələr. Ticarət dövriyyəsinin həcmi.

İdxalat və ixracat. Tərkibi və coğrafiyası.

9. İsveçrə Konfederasiyası

Coğrafi mövqeyi və təbiət. Sahəsi. Geosiyasi mövqeyi və sərhədləri. Dağlıq ölkə olması. İqlimi. Çay və gölləri. Meşə örtüyü. Milli Parklar. Təbii-rekreasiya sərvətləri. Təbii sərvətləri. Ekoloji tarazlığın qorunması.

Dövlət quruluşu. Federativ parlamentli respublika. Konfederasiya və onun mahiyyəti. Dövlət başçısı. Parlamentin rotasiya prinsipi üzrə fəaliyyəti. Qanunverici və icraedici hakimiyyət orqanları. Siyasi partiyalar. Bitərəflik siyasəti. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Məskunlaşması. Sayı və artımı. Milli və etnik tərkib. Böyük xalqların formalaşmasında etnik birliklərin rolu. Dil və dini mənsubiyyət. Əhalinin sıxlığı. Urbanizasiya səviyyəsi.

Təsərrüfatın ümumi səciyyəsi. Bank - maliyyə sisteminin inkişafı. Kapital ixracı. ÜMD-un həcmi və strukturu. Xidmət sahələri.

Sənaye. Sənayenin xammal idxalından asılılığı. İxracat istiqamətli olması. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. Elmtutarlı sahələr və inkişaf səviyyəsi.

Elektron sənayesi. Kimya və əczaçılıq. Biokimya. Yüngül və yeyinti sənayesi. Sənaye rayonları və mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Heyvandarlıq və bitkiçilik. Məhsuldarlıq. Ərzaq məhsulları ilə təminat. Kənd təsərrüfatı rayonları.

Nəqliyyat. Nəqliyyat infrastrukturunun inkişaf səviyyəsi. Yük və sərnişin daşımalarında nəqliyyat növlərinin payı və rolu. Kanat yolları.

Turizm. İnkişaf səviyyəsi. Balneoloji və dağ turizmi. İnkişaf etmiş turizm infrastrukturunu.

Xarici iqtisadi əlaqələr. İdxalat və ixracatın strukturu. Ticarət balansı. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası.

10. İspaniya krallığı

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Müstəmləkə mülkləri. Cəbəllütariqə iddiası. Kanar adaları ölkənin əyalətlərindən biri kimi. Dünya və Avropa miqyasında qabaqcıl olduğu sahələr. Aİ və NATO-nun tərkibində. Coğrafi mövqeyində üstünlüklər. Səth quruluşu. Təbii-coğrafi sahələri. İqliminin xüsusiyyəti. Şimal və Cənubda iqlim fərqləri. Bitki örtüyü. Faydalı sərvətlərlə təmin olmasında uyğunsuzluq. Metaltutumlu xammal çıxarılması.

Dövlət quruluşu. İdarəçilik forması. Dövlət başçısı. Qanunverici və icraedici orqanlar. Siyasi partiyalar.

Əhali. Məskunlaşması. Ərazisinin tarixi-mədəni xüsusiyyətləri. Əhalinin sayı. Artım dinamikası. Regional səviyyədə təbii artımda fərqlər. Etnik tərkib. Milli Muxtariyyət problemi. Dil və dini mənsubiyyət. Əhalinin sıxlığı. Urbanizasiya. İri şəhərlər.

Təsərrüfatın ümumi səciyyəsi. Təsərrüfatın formalaşması və yerləşməsində müstəmləkəçiliyin təzahürləri. ÜDM-un strukturu və həcmi.

Sənaye. Qara metalurgiya. Xammal bazası. Mühüm mərkəzləri. Neft-kimya və neft emalı, istilik energetikası, əlvan metallurgiyanın inkişafına coğrafi mövqeyin təsiri. Əlvan metallurgiya mərkəzləri. Maşınqayırma. Gəmiqayırma mərkəzləri. Toxuculuq sənayesi və mərkəzləri. Atom energetikası və avtomobilqayırma- mın dinamik inkişafı. Yeyinti sənayesi və ixtisaslaşması.

Kənd təsərrüfatı. İnkişaf səviyyəsi. Bitkiçilik və ix-tisaslaşması. Başlıca rayonları. Heyvandarlıq.

Nəqliyyat. Nəqliyyat şəbəkəsinin konfigurasiyası. Mühüm avtomobil və dəmiryol magistralları. Daxili və xarici yükdaşımalarda dəniz nəqliyyatının rolu. İxtisaslaşmış portları.

Turizm. Turizm iqtisadiyyatın gəlirli sahəsi kimi. Xarici turistlərin sayı. Beynəlxalq əhəmiyyətli rekreasiya zonaları. Kurortlar sistemi. Turist cəlb edən obyektlər.

Xarici iqtisadi əlaqələr. Xarici ticarətin həcmi. İxrac və idxalatın strukturu. Xammaldan asılılıq. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası.

Regional fərlqər. Mühüm sənaye rayonları.

11. Polşa Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Sərhədlərinin formalaşması. Polşa Mərkəzi Avropa Gömrük Təşkilatında. Tarixi inkişaf xüsusiyyətlərinin təzahürləri. Səthi quruluşu. İqlimi. Aqroiqlim potensialı. Çay şəbəkəsi. Torpaqlarının az məhsuldar olması. Meşə örtüyü. Milli parklar. Təbii ehtiyatların məhdud olması. Kömür, xörək duzu, qurğuşun-sink, mis, təbii kükürd çıxarılması.

Dövlət quruluşu. Yaranma tarixi. İdarəçilik forması. Qanunverici və icraedici orqanlar. İnzibati ərazi bölgüsündə üç pilləli sistem. Siyasi partiyaları.

Əhali. Sayı. 1950-ci illirədək kütləvi miqrasiya hərəkatının başa çatması. XX əsrin sonunda təbii artımın sifira enməsi və bunun səbəbləri. Ölkədən xaricdə yaşayanların sayı və coğrafiyası. Milli tərkib. Dil və dini mənsubiyyət. Sosial tərkib. Əmək ehtiyatları. Böyük şəhərlər.

Təsərrüfatın ümumi səciyyəsi. İkinci Dünya müharibəsinin ölkə iqtisadiyyatında izləri. 1950-1980-ci illərdə dinamik inkişaf. 1990-cı illərdəki iqtisadi böhran. Bazar iqtisadiyyatına keçid. Xüsusi sektorun fəaliyyətinin genişləndirilməsi. İqtisadiyyatdakı enmələrin yüksəlişlə əvəz olunması. İqtisadi inkişaf səviyyəsinə görə müasir Avropada mövqeyi. ÜDM-un həcmi.

Sənaye. QİYŞ-in dağılması və sənayenin sturkturunda dəyişikliklər. Sənayenin səciyyəvi xüsusiyyəti. Yanacaq sənayesi və xammal bazası. Elektroenergetika. Qara metallurgiya və

mühüm mərkəzləri. Maşınqayırma, ixtisaslaşması və mühüm mərkəzləri. Elektrotexnika və elektron sənayesi. Mühüm şirkətlər. Kimya sənayesi. Yüngül və yeyinti sənayesi.

Kənd təsərrüfatı. Polşa ərzaq məhsulları ixracadçısı kimi. Torpaq sahibliyi. Əkin sahələri. Heyvandarlığın əmtəəlik istiqamətdə olması. Dənli bitki əkinləri. Məhsuldarlıq. Aqrar rayonlar.

Nəqliyyat. Dəmiryol nəqliyyatı, yük və sərnişin daşımalarında rolu. Mühüm dəmiryol qovşaqları. Avtomobil nəqliyyatı. Mühüm magistrallar. Çay və dəniz nəqliyyatı. Mühüm limanlar. Yük dövriyyəsi.

Xarici iqtisadi əlaqələri. Xarici əlaqələrinin coğrafiyasında dəyişikliklər. İxracat və ixracatın strukturu. Ticarət balansı. Polşa və Azərbaycan Respublikası arasında ticarət əlaqələri.

12. Bolqarıstan Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Coğrafi mövqe-yinin xüsusiyyətləri. Təbiətinin müxtəlifliyi. Məskunlaşma və təsərrüfat fəaliyyəti üçün əlverişli olması.

Mineral ehtiyatları. İqlimi. Çay şəbəkəsi. Meşə örtüyü. Kurort-rekreasiya ehtiyatı.

Dövlət quruluşu. İdarəçilik forması. Qanunverici orqan və icraedilik hakimiyyəti. Siyasi partiyalar. Xarici siyasətin istiqamətləri.

Əhali. Sayı. Təbii artım. Demografik böhran. Milli tərkib. Dil və dini mənsubiyyət. Sənayeləşmə və şəhərlərin böyüməsi.

Təsərrüfatın əsas xüsusiyyətləri. Təsərrüfatın in-kışafı mərhələləri. Geriliyin səbəbləri. Sosial-iqtisadi problemlərin həlli. Siyasi strukturun dəyişməsi. ÜDM-un artım sürəti. Təsərrüfatın müasir problemləri.

Sənaye. Sənaye strukturunda əsaslı dəyişikliklər. Maşınqayırma və kimya sənayesinin müasirləşdirilməsi. Yerli

mineral sərvətlər bazasında yaradılmış dağ-mədən sənaye kompleksləri. İdxal olunan xammala əsaslanan sənayesi. Neft emalı və neft - kimya sənayesi. Energetika balansı. Atom enerjisindən istifadə. Yeyinti və yüngül sənaye.

Kənd təsərrüfatı. Sahə strukturunda dəyişikliklər. Aqrar istehsalda heyvandarlığın payının artması. Dənli və texniki bitkiləri. Məhsuldarlıq. İxracat əhəmiyyətli məhsullar. Kənd təsərrüfatı rayonları və ixtisaslaşması.

Nəqliyyat. Nəqliyyat sistemində avtomobil və dəniz nəqliyyatının xüsusi əhəmiyyəti. Çay nəqliyyatı. Mühüm limanları. Dəmiryol nəqliyyatı.

Bolqarıstan təsərrüfatının ərazi strukturunda dəyişikliklərin səbəbi.

Turizm. Turizm ehtiyatları. Turizm infrastrukturun inkişaf səviyyəsi. Məşhur kurortları.

Xarici iqtisadi əlaqələr. İxracat və idxalatın tərkibi. Ticarət balansı. Xarici ticarətin coğrafiyasında dəyişikliklər. Bolqarıstan və Azərbaycan Respublikası arasında əlaqələrin əhatəli olması.

13. Türkiyə Respublikası

Coğrafi mövqə və təbiət. Sahəsi. Geosiyasi mövqeyi. Yerləşməsinin coğrafi xüsusiyyətləri. Sərhədləri. Səth quruluşu. Təbii sərvətlərinin müxtəlifliyi. İqlimi. Daxili suları. Torpaq və bitki örtüyü.

İdarəolunma forması. Yaranma tarixi. Respublika quruluşu. Qanunverici və icraedici orqanlar. Regional və beynəlxalq təşkilatlarda iştirakı. Siyasi partiyalar. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Məskunlaşması. Sayı, təbii artım. Milli tərkib. İri xalqlar. Əhalinin sıxlığı. Emiqrasiya və miqrasiya. Urbanizasiya. Böyük şəhərlər.

İqtisadiyyat. İqtisadiyyatın inkişaf mərhələləri. İqtisadi islahatlar. Yeni iqtisadi model. ÜDM-un həcmi və strukturu.

Sənaye. Xammal bazası. Hasilat sənayesinin zəif olması. Energetika sənayesi. «Bakı-Ceyhan» neft kəməri. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. Mühüm şirkətlər. Yeyinti və yüngül sənaye. Sənaye mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Torpaq fondu. Aqrar münasibətlər. Bitkiçilik. Dənli və texniki bitkilər. Bağçılıq və üzümçülük. Heyvandarlıq. Aqrar rayonlar.

Nəqliyyat. Geosiyasi mövqeyin nəqliyyat infrastrukturuna təsiri. Tranzit magistrallar. Avtomobil və dəmiryolları. Mühüm dəniz portları.

Turizm. İnkişaf səviyyəsi. Turizm-rekreasiya rayonları və mühüm kurortlar. İstirahət və dərkətmə turizmi.

Xarici ticarət. Xarici ticarətində inkişaf dinamikası. İxracat və idxalatın həcmi, strukturu. Ticarət balansı. Başlıca ticarət müqavilələri. Türkiyə və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əlaqələrin əhatəliyi.

14. İran İslam Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Geosiyasi mövqeyinin əlverişli olması. Sahəsi, sərhədləri. Səth quruluşunun səciyyəvi xüsusiyyəti. Qiymətli faydalı sərvətləri. İqlimi. Çay şəbəkəsi. Yeraltı suların əhəmiyyəti. Torpaq örtüyü. Meşə örtüyü. Turizm - rekreasiya ehtiyatları.

İnkişaf tarixi. Müasir idarəolunma sistemi. İdarəçilik forması. Dövlət başçısı. Ali qanunverici və icraedici orqanlar. Siyasi partiyalar. Xarici siyasəti.

Əhali. Məskunlaşma. Sayı və təbii artım. Etnik tərkib. Böyük xalqlar. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Adət-ənənələrin qorunması. Əhalinin sıxlığı. Əmək ehtiyatları. Şəhər və kənd əhalisi. Böyük şəhərlər.

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi və aparıcı sahələr. Təsərrüfatın formalaşmasına təsir edən amillər. İnkişaf tempi. Strukturundakı dəyişikliklər. Atom energetikasının inkişafı və

bununla bağlı problemlər. Regiondakı münaqişələrin iqtisadiyyata təsiri. ÜMD-un həcmi və strukturu.

Sənaye. Sahə strukturu. Hasilat sənayesi. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. Neft və neft-kimya. Energetika. Yüngül və yeyinti sənayesi. Elmtutarlı səhələrin inkişaf səviyyəsi. Ənənəvi sahələr. Sənaye mərkəzləri və rayonları.

Kənd təsərrüfatı. Aqrar münasibətlər. Suvarma problemi. Bitkiçilik və onun ixtisaslaşması. Dənli və texniki bitkilər. Heyvandarlığın ekstensiv olması. Ərzaqla təminat.

Nəqliyyat və xarici ticarət. Mövqeyinin nəqliyyatın inkişafına təsiri. «Şah yolu», «İpək yolu» və müasir nəqliyyat şəbəkəsi. Dəmiryol və avtomobil magistralları. Boru-kəmərlər nəqliyyatı. Çay və dəniz nəqliyyatı. Hava nəqliyyatı.

Xarici ticarətində idxalatdan asılılıq. İxracatının strukturu. İdxalat və ixracatında tərəf müqavilləri. Ticarət balansı. İran İslam Respublikası və Azərbaycan Respublikası arasında iqtisadi əlaqələr. Daxili fərqlər və iqtisadi rayonlar.

15. Səudiyyə Ərəbistanı Məlikliyi

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi, sərhədləri. Landşaftının səciyyəvi xüsusiyyəti. Zəngin neft və qaz yataqları. İqlimi. Hidroqrafiyası. Yeraltı sular. Torpaq - bitki örtüyü.

İnkişaf tarixi. Müasir idarəolunma sistemi. Mütləq teokratik monarxiya. Dövlət başçısı. Ali qanunverici və icraedici orqanlar. Beynəlxalq iqtisadi siyasi təşkilatlarda iştirakı. Xarici siyasəti.

Əhali. Məskunlaşma. Sayı və təbii artım. Milli tərkib. Dövlət dili. İslam dininin dərin kök salması. Adət-ənənələrin qorunması. Əmək ehtiyatları problemi. Əhalinin sıxlığı. Böyük şəhərlər, Sosial-İqtisadi həyat göstəricələrinə görə dünyada reytingi.

İqtisadiyyat. İqtisadiyyatının inkişaf mərhələləri. Neftin kəşfindən sonra iqtisadiyyatında mühüm dəyişikliklər. Xarici

şirkətlərin neft çıxarılmasında fəaliyyəti. ÜDM-un həcmi və strukturu. Xidmət sahələrinin inkişafı.

Sənaye. Sahələri. Hasilat. Sənyaəsi. Neft-kimya, maşınqayırma sənayesi. Energetika. Elm tutarlı sahələr. Toxuçuluq. Yeyinti sənayesi. Ənənəvi sahələr.

Nəqliyyat. İnfrastrukturun inkişafı. Mühüm avtomobil magistralları. Dəmiryolları. Boru-kəmər nəqliyyatı. Mühüm portları. Hava nəqliyyatı. Yük dövriyyəsi.

Xarici ticarət. Ticarət dövriyyəsinin həcmi. İxracatında neft və neft məhsullarının payı. İdxalatının strukturu. Ticarət balansı. İdxalat və ixracatında tərəf müqavilləri. Azərbaycan Respublikası ilə iqtisadi əlaqələri.

16. Hindistan Federativ Respublikası

Ölkənin coğrafi mövqeyi, təbiətinin xüsusiyyətləri. Coğrafi mövqe və tərkibi. Səth quruluşu. Faydalı qazıntılar. İqlimi və hidroqrafiyası. Torpaq və bitki örtüyü.

Dövlətin qısa inkişaf tarixi. Müasir idarəolunma sistemi. İdarəolunma forması. Federativ. Əhalisi və şəhərləri.

Ölkə iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi və aparıcı sahələri. ÜDM-un həcmi. Cənubi Asiya regionunun siyasi-iqtisadi nüvəsi. İqtisadiyyatının çoxukladlı olması.

Sənaye. Yanacaq sənayesi. Elektroenergetika SES-lər. AES-ləri.

Metallurgiya. Maşınqayırma, kimya sənayesi. Toxuculuq-qədim sənaye sahəsi. Yeyinti sənayesi.

Kənd təsərrüfatı. Qədim əkinçilik mədəniyyəti. Suvarma əkinçiliyi. Bitkiçilik. Aparıcı sahə kimi heyvandarlıq. Nəqliyyat və xarici ticarət.

17. İndoneziya Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Adalarda yerləşməsi. Sahəsi. Sərhədləri. Relyefinin müxtəlifliyi. Faydalı qazıntıları. Ekvatorial

İqlim. Aqroiqlim potensialı. Çayları. Zəngin təbii meşə örtüyü. Mineral sərvətləri.

İnkişaf tarixi müasir idarəolunma sistemi. Müstəqillik qazanması. Respublika quruluşu. Dövlət başçısı. Qanunverici və icraedici orqan. Siyasi partiyaları. Beynəlxalq və regional təşkilatlarda iştirakı. Xarici siyasəti.

Əhali və şəhərlər. Məskunlaşması. Milli tərkib və etnik qruplar. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Müsəlman təşkilatlarının ictimai-siyasi həyatda rolu. Təbii artım və ailənin planlaşdırılması. Sosial tərkib. Əhalinin sıxlığı. Milyonçu şəhərlər.

İqtisadiyyatın ümumi səciyyəsi. Cənub-Şərqi Asiyanın «pələngləri» sırasında. Dünya təsərrüfat sistemində ixtisaslaşması. İqtisadi inkişaf modeli.

Sənaye. Energetika balansında neft və qazın payı. Neft şirkətləri. Neft hasilatı və emalı. Əlvan və qara metallurgiya. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. Yüngül və yeyinti sənayesi. Sənaye mərkəzi.

Kənd təsərrüfatı. ÜDM-da payı. Ənənəvi suvarma əkinçiliyi. Bəcərilən sahələr. Dənli bitkilər. Lifli bitkilər. İxracat əhəmiyyətli bitkilər. Heyvandarlıq. Balıqçılıq. Aqrar rayonlar.

Nəqliyyat. Daxili və xarici əlaqələrində dəniz nəqliyyatının rolu. Mühüm dəniz limanları. İxtisaslaşmış limanlar. Adalar arasında kabotaj donanması. Dəmir və avtomobil nəqliyyatı. Mühüm magistrallar.

Xarici iqtisadi əlaqələr. Ticarət balansı. İxracat və idxalat malları. Ticarətdə tərəf müqabilləri.

8. Malayziya

Cəqrafi mövqe və təbiət. Sahəsi, mövqeyi və sərhədləri. Təbiətinin səciyyəvi xüsusiyyətləri. Mineral sərvətləri. İqlim. Çayları. Aqroiqlim potensialı. Fauna və flora. Turizm - rekreasiya ehtiyatları.

İnkişaf tarixi. Müasir idarəetmə sistemi. Yaranma tarixi. Konstitusiyalı federativ monarxiya. Dövlət başçısı və seçilməsi.

Parlament və idarəçi orqan. Siyasi partiyalar. Siyasi və iqtisadi təşkilatlarda.

Əhali və şəhərlər. Məskunlaşması. Sayı. Artımı. Etnik tərkib. Böyük xalqlar. Rəsmi dil. Dini mənsubiyyət. Əmək ehtiyatları. Əhalinin sıxlığı. Şəhər və kənd əhalisi. Şəhərləri.

İqtisadiyyatın ümumi səciyyəsi və aparıcı sahələri. İqtisadiyyatının inkişaf xüsusiyyətləri. Aqrar xammal istiqamətində olması. «Pələng» dövlətlər sırasında. Adambaşına düşən ÜDM. İqtisadi inkişaf sürəti. Dünya təsərrüfatı sistemində ixtisaslaşması.

Sənaye. Hasilat sənayesi. Elektron sənayesi. Kimya və neft-kimya. Sement istehsalı. Kaucuk istehsalı. Mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Yağlı və texniki bitkilər. Çəltikçilik. Lifli bitkilər. Əkinçilik rayonları. Heyvandarlıq. Balıqçılıq.

Nəqliyyat. Dəniz nəqliyyatı. Mühüm limanları. Dəmiryolu və avtomobil nəqliyyatı. Mühüm magistrallar.

Xarici ticarət. Ticarət balansı. İxrac və idxalatı. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası.

19. Sinqapur Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Adada yerləşməsi. Sahəsi. Geosiyasi mövqeyinin əlverişli olması. Təbiətinin xüsusiyyətləri. Tropik bitki aləmi. Ekzotik parklar. Sualtı aləm. Tropik okeanarium.

İnkişaf tarixi və idarəolunma sistemi. Yaranma tarixi. Dövlət başçısı. Parlament və icraedici orqan. Mühüm siyasi partiyalar. Siyasi sabillik. Beynəlxalq və regional təşkilatlarda. Xarici siyasəti.

Əhalisi. Sayı. Təbii artım. Etnik qruplar. Dövlət dili. Dini mənsubiyyət. Əmək ehtiyatları. Əhalinin sıxlığına görə dünyada rekord mövqeyi. Şəhər infrastrukturunun inkişafı. Sinqapur göydələnləri. Sosial həyat tərzini. İnsan potensialının inkişaf indeksinə görə dünyada reytingi.

İqtisadiyyatı. Cənub-Şərqi Asiyada «əjdaha» dövlət kimi. İqtisadi inkişaf modeli. İqtisadiyyatın strukturu. Tarixi mərhələdə istehsal istiqamətinin dəyişməsi. Informasiya infrastrukturunu. Marketing, maliyyə fəaliyyəti və xidmət sahələri. Transmilli korporasiyalar.

Nəqliyyat. Sinqapur limanı. Beynəlxalq Çangi aeroportu. Metro.

Turizm. Xarici turizm perspektivli sahə kimi. Turist cəlb edən obyektlər. Turizm infrastrukturunu.

Xarici ticarəti. ÜDM-da xarici ticarətin payının yüksək olması. Ticarətinə liman mövqeyinin təsiri. Yük dövriyyəsinin həcmi. Sinqapurun dünyanın digər limanları ilə əlaqəsi. İxracat və idxalat. Ticarət müqə

20. Yaponiya dövləti

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Sərhədləri. Kuril adaları problemi. Mövqeyinin xüsusiyyətləri. Mineral xammalla zəif təminatı. İqlimi. Zəngin su və meşə sərvəti. İnkişaf tarixi.

İdarəolunma sistemi. Dövlət idarəçiliyinin monarxiya üsulu. İmperator «xalqın birliyi» rəmzi kimi. Qanunverici və icraedici orqanlar. Siyasi partiyalar. Yaponiyanın dünya siyasətində mövqeyi. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Sayı və təbii artımı. Demografik siyasət. Milli tərkibinin yeknəsəqliyi. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Əhalinin sıxlığı. Məşğuliyyət strukturu. Əmək ehtiyatı bolluğu. Yaponların müasir həyat tərzini və ənənələrinin qorunması. Təhsil sistemi. Urbanizasiya və səhər aglomerasiyaları.

İqtisadiyyatın ümumi səciyyəsi və aparıcı sahələri. Yapon iqtisadiyyatının inkişaf modeli. Qüdrətli iqtisadi potensiala malik olması. İqtisadi inkişafında çeviklik. Kapital qoyuluşu. Yeni ixtiraların tətbiqi. Əmək ehtiyatlarının yüksək ixtisaslı olması. Sənaye-maliyyə qrupları. ÜDM-un həcmi.

Sənaye. Dünya sənaye məhsulu istehsalında yeri. İnkişaf xüsusiyyətləri. Xarici bazardan xammal asılılığı. Yanacaq enerji

sərvəti və bunlardan istifadə xarakteri. Elmi tutarlı sahələrin inkişafı. ABŞ və Qərbi Avropa dövlətləri ilə rəqəbəti. Qara və əlvan metallurgiya. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. İri şirkətlərin rolu. Elektrotexnika və elektron sənayesinin rolu. Bu sahənin məhsullarının dünya bazarında rəqəbətə dözümlülüyü. Hərbi və kimya sənayesi. Yeyinti sənayesi. Sənaye rayonları və mərkəzləri. Texnopolislər.

Kənd təsərrüfatı. ÜMD-da payı. Xırda təsərrüfatların üstünlüyü. Suvarma problemi. Sahəvi strukturu: Dənli (çəltik) və texniki bitkilər. Tərəvəzçilik. Heyvandarlığın inkişaf səviyyəsi. Balıqçılıq ənənəvi sahə kimi. Ərzaq məhsulları ilə təminat.

Turizmin inkişafı.

Nəqliyyat və xarici iqtisadi əlaqələri. Nəqliyyatın texniki səviyyəsinin yüksək olması. Daxili yük və sərnişin daşımalarda dəmiryol və avtomobil nəqliyyatının rolu. Dəniz nəqliyyatının inkişafı. Mühüm limanları. Hava nəqliyyatı. Xarici-ticarətin iqtisadiyyatda rolu. Xarici ticarətin həcmi, tərkibi və istiqamətləri. Daxili fərqləri.

21. Koreya Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Sərhədləri. Mövqeyinin əlverişli olması. Dağlıq səth quruluşu. Musson iqlim. Çaylar. Meşə örtüyü. Mineral sərvətlər.

Dövlət quruluşu. Yaranma tarixi. Müasir dövlət quruluşu. Dövlət başçısı. Qanunverici və icraedici orqanları. Siyasi partiyaları. Beynəlxalq və regional təşkilatlarda iştirakı. Xarici siyasəti.

Əhali. Sayı, təbii artımı. Etnik tərkib. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Sosial tərkib. Sosial həyat tərzini göstəriciləri. Şəhərləri.

Təsərrüfat. Şərqi Asiyada yeni sənaye dövləti kimi. İqtisadi inkişafında mərhələlər və iqtisadi inkişaf modeli. Dünya sənaye məhsulu istehsalında payı.

Təsərrüfat ərazi strukturunda dəyişikliklər və regional siyasət.

Sənaye. ÜDM-da payı. Sahələri. Elmtutarlı sahələr.: Elektron. Yüngül və yeyinti. Biotexnologiya. Atom energetikası. Seul-Pusan sənaye «dəhlizi». Azad İqtisadi Zonalar. Texnopolis və texnoparklar.

Nəqliyyat. Nəqliyyat sisteminin inkişafı. Seul-Pusan nəqliyyat «dəhlizi». Transkoreya beynəlxalq dəmiryol magistralı. Limanları.

Kənd təsərrüfatı. ÜDM-da payı. Əkin sahələri. Dənli bitkilər. Çəltikçilik. Bağçılıq və tərəvəzçilik. Otlaq heyvandarlığı. Əkinçilik. Quşçuluq. Ərzaqla təminat.

Xarici iqtisadi əlaqələr. DDM-da xarici ticarət dövriyyəsi. İdxalat və ixracat. Xarici ticarətin coğrafiyası.

22. Çin Xalq Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Mövqeyinin xüsusiyyətləri. Relyefin mürəkkəbliyi. Mineral sərvətlərin zənginliyi. İqliminin mülayim, subtropik və tropik xarakterli. Çay sistemləri. Torpaq örtüyü. Eroziya, onunla mübarizə.

İnkişaf tarixi idarəolunma sistemi. ÇXR-nin yaradılması. «Mədəni inqilab» və onun nəticələri. Dövlət idarəçiliyi forması. Siyasi partiyalar. Xarici siyasətin istiqaməti. Tarixi-coğrafi və inzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Sayı və artım dinamikası. Demografik siyasət. Əhali artımı və sosial-iqtisadi problemlər. Etnik və milli tərkib. Milli dövlət dilinin formalaşması. Dini mənsubiyyət. Cins-yaş və sosial tərkib. Əmək ehtiyatları. Təhsil sistemi və sosial problemlər. Şəhər və kənd əhalisi. Urbanizasiya. Böyük şəhərlər və funksiyaları. Adət və ənənələrin qorunması. Sosial həyat göstəriciləri.

İqtisadiyyatın ümumi səciyyəsi. Sənaye-aqrar ölkəsi kimi. İqtisadi siyasətin istiqamətləri. İqtisadi islahatlar. Sosial-iqtisadi

dəyişikliklər. Dünya iqtisadiyyatında yeri. Təsərrüfatın sahəvi və ərazi strukturunda dəyişikliklər. İqtisadiyyatında xarici kapital.

Sənaye. İnkişaf səviyyəsi. Yanacaq-energetika bazası. Metallurgiya və xammal bazası. Kimya, neft-kimya, yüngül və yeyinti sənayesi. Maşınqayırmanın çoxsahəli xarakteri. Sənaye rayonları və mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. İnkişafına səbəb olan amillər. Aqrar münasibətlər. Torpaq fondu. Bitkiçilik. Dənli, yağlı və texniki bitkilər üzrə ixtisaslaşması. Tropik və subtropik bitkilər. Heyvandarlıq. Kənd təsərrüfatı rayonları. Balıqçılıq. Ərzaqla təminat.

Nəqliyyat və xarici iqtisadi əlaqələr. Azad İqtisadi Zona. Növləri. Yük və sərnişin daşımalarında rolu. Mühüm dəmiryol və avtomobil magistralı. Su nəqliyyatı. Dəniz donanmasının inkişafı. Xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi və strukturu. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. Çində zonalar və rayonlar. Çin-Azərbaycan-ticarət əlaqələri.

23. Amerika Birləşmiş Ştatları

Coğrafi mövqe və təbiət. Coğrafi mövqe və sərhədlərinin xüsusyyətləri. Təbii-coğrafi sahələrin təsərrüfat baxımından mənimsənilməsi. Mineral sərvətlər. İqlimin mülayim və subtropik xarakteri. Zəngin su sərvəti. Torpaq-bitki örtüyü. Ekoloji problemlər. Mühafizə olunan ərazi sistemləri. Qoruqlar və milli parklar.

İdarəolunma sistemi. Müstəqil dövlət kimi yaranması. Dövlət idarəçiliyi forması. Federalizm. Qanunverici orqan (konqres), dövlət və hökumət başçısı (prezident) və Ali məhkəmənin funksiyaları. İki-partiyalı sistem. İnzibati ərazi bölgüsü. Dünya sistemində ABŞ-ın mövqeyi. ABŞ-ın iştirakı və təşəbbüsü ilə yaradılan hərbi bloklar və hərbi bazalar şəbəkəsi.

Əhali. Amerika millətinin formalaşması. Əhalinin say dinamikası və təbii artımı. Milli tərkib. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Ölkədaxili və xarici miqrasiyalar, bunun sosial-

iqtisadi səbəbləri. Əmək ehtiyatları, bununla bağlı problemlər. Zənci hərəkəti təşkilatları. Amerikalılar və onların müasir həyat tərzini. Urbanizasiya. Aqlomerasiya və meqalopolislər.

İqtisadiyyatı. Dünya iqtisadiyyatında mövqeyi. İqtisadi inkişafında qeyri-sabitlik. Dövrü böhranların səbəbi. ÜDM-un həcmi. Müasir iqtisadi siyasətin istiqamətləri. İri sənaye korporasiyaları.

Sənaye. İnkişafı üçün təbii ehtiyat amilləri. Yüksək inkişaf səviyyəsi və çoxsahəli olması. Yanacaq-energetika sənayesi. Neft sənayesi. Qara və əlvan metallurgiya. Maşınqayırma və dəzgahqayırma. Maşınqayırmada iri şirkətlərin fəaliyyəti. Elektron və elektrotexnika. Kimya və hərbi sənaye. Toxuculuq və yeyinti sənayesi. Sənaye rayonları və mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Aqrar bölmədə istehsalın əmtəə istiqaməti, əmək məhsuldarlığının yüksək olması, texnologiya və biotexnologiyanın tətbiqi. Aqrar münasibətlər. Fermer təsərrüfatları və bunların konsentrasiyası. Kənd təsərrüfatının ixtisaslaşması. Heyvandarlıq və bitkiçiliyin sahəvi strukturu. Aqrar-sənaye kompleksi. Turizmin inkişafı.

Nəqliyyat və ticarəti. Nəqliyyat kompleksinin inkişafı. Dəmiryol nəqliyyatı və onun başlıca qovşaqları. Avtomobil nəqliyyatı. Boru-kəmərlər nəqliyyatı. Böyük göllərin nəqliyyat əhəmiyyəti. Çay və dəniz nəqliyyatı. Mühüm limanlar. Hava nəqliyyatı. Xarici ticarət dövriyyəsi. İxracat və idxalatın strukturu. ABŞ kapitalının idxalçısı olan ölkə və regionlar. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. Azərbaycanda dollar və onun məzənnəsi. Yeni iqtisadi rayonları.

24. Kanada dövləti

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Sərhədləri. «Şəffaf» sərhəddinin iqtisadiyyatına təsiri.

Təbii şəraitin xüsusiyyətləri. Faydalı sərvətlərin zəngin olması. Mülayim kontinental iqlimi. Aqroiqlim potensialı. Çay şəbəkəsi. Su problemi. Gölləri. torpaq və bitki örtüyü. Meşə

sərvəti. Ərazisinin təsərrüfat cəhətdən mənimsənilməsi. Ətraf mühitin mühafizəsi. Mühafizə olunan ərazi sistemləri.

İdarəolunma sistemi. Formalaşmasının tarixi xüsusiyyətləri. Kanada Birlik tərkibində. Dövlət başçısı. Parlament və icraedici orqanlar. Ənənəvi siyasi partiyaları. Dövlətin mühüm problemləri. Beynəlxalq və regional təşkilatlarda işi.

Əhali. Sayı. Təbii artım. Milli tərkib. Milli münasibətlər. İmmiqrasiya və emmiqrasiya. Dövlət dilləri. Dini mənsubiyyət. Sosial tərkib. Əmək ehtiyatları. Əhalinin sıxlığı. Urbanizasiya. Aqlomerasiya və meqalopolislər. Kənd əhalisi. Sosial həyat səviyyəsinin yüksək olması.

İqtisadiyyat. «Yeddiliyin» tərkibində. ÜMM-un həcminə görə dünyada reytingi. İqtisadiyyatın xammal istiqamətində ixtisaslaşması. ÜDM-un sahə strukturu. İqtisadiyyatın sənayedən sonrakı mərhələsi.

Sənaye. Həsilat sənayesi, sahələri və rayonları. Energetika bazası. Emaledici sənayedə istehsal və kapitalın yüksək səviyyədə mərkəzləşməsi. Maşınqayırma və ixtisaslaşması. Metallurgiya. Neft sənayesi. Meşə təsərrüfatı. Ağacemalı sənayesi. Yüngül və yeyinti sənayesi.

Kənd təsərrüfatı. İnkişaf səviyyəsi. Fermer təsərrüfatları. Kənd təsərrüfatında yararlı sahə. Taxıl «anbarı». Heyvandarlıq və ixtisaslaşması. Bitkiçilik və heyvandarlığın ixracat əhəmiyyətli olması.

Nəqliyyat. Növləri. Texniki səviyyəsi. Dəmir və avtomobil yolları. Dəniz nəqliyyatı. Mühüm limanları.

Xarici ticarət. Xarici iqtisadi dövriyyənin həcminə görə reytingi. İxracat və idxalatın strukturu. Xarici ticarətin coğrafiyası.

25. Braziliya Federativ Respublikası

Latın Amerikasında sosial-iqtisadi inkişaf səviyyəsinə görə yeri.

Coğrafi mövqe və təbiət. Sərhədləri. Coğrafi mövqeyindəki xüsusiyyətlər. Əlverişli iqlim, zəngin su sərvəti. Amazon çayı və

onun təsərrüfat əhəmiyyəti. Amazoniyanın mənisənilməsi. Qara, əlvan və qiymətli filiz sərvətləri. Strateji xammal ehtiyatı.

İdarəolunma sistemi. Braziliyanın müstəqil imperiya və respublika elan edilməsi. Müasir siyasi vəziyyət. Dövlət idarəçiliyi forması. Ali hakimiyyət orqanları. Siyasi partiyalar, İnzibati-ərazi bölgüsü.

Əhali. Braziliya əhalisinin formalaşmasında hindi və zənci elementlərinin rolu. Milli tərkib. Ağlar, zəncilər və mulatlar. Təbii artım və say dinamikası. Əhalinin ərazi üzrə sıxlığı. Cins-yaş strukturu və sosial tərkib. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Təhsil sistemi. Adət-ənənələrin qorunması. Etnik münasibətlərlə bağlı problemlər. Şəhər və kənd əhalisi. Miqrasiya. Urbanizasiya. Böyük şəhərlər.

İqtisadiyyatı. Xarici kapitaldan asılılığı. Yerli və xarici şirkətlərin birgə fəaliyyəti. Regional iqtisadi təşkilatlarda iştirakı. ÜDM-un strukturu.

Sənaye. Zəngin xammal bazası. Hasilat sənayesi. Qara və əlvan metallurgiya. Maşınqayırma, neft-kimya, elektrotexnikanın xarici kapital və şirkətlərin nəzarəti altında olması. Energetika, yüngül və yeyinti sənayesi. Sənaye mərkəzləri. Meşə təsərrüfatı və balıqçılıq.

Kənd təsərrüfatı. İqtisadiyyatın inkişaf etmiş sahəsi kimi. Monokultur xüsusiyyəti və onun sosial-iqtisadi nəticələri. İri təsərrüfatların üstünlüyü. Torpaq fondu. Bitkiçilik. Əmtəəlik istiqamətli sahələr. (qəhvə, şəkər qamışı, pambıq, sitrus bitkiləri və s.). Dənli bitkilər. Suvarma və irriqasiya problemi. Heyvandarlıq. Meşə təsərrüfatı və balıqçılıq

Nəqliyyat və xarici ticarət əlaqələr. Yük və sərnişin daşımalarında avtomobil nəqliyyatının əhəmiyyəti. Dəniz və hava nəqliyyatı. Dəniz limanları. Xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi, strukturu və istiqamətləri. İqtisadi rayonları.

26. Argentina Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi, sərhədləri. Səht quruluşu. Zəngin torpaq ehtiyatı. Məhsuldar Pampa. Faydalı qazıntılar. Çay hövzələri. Torpaq-bitki örtüyü. Meşə fondu.

İdarəolunma sistemi. Federativ respublika. Dövlətin və hökumətin başçısı. Ali hakimiyyət orqanları. Konqres. Siyasi partiyaları. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Sayı. Yerli əhali, İmmiqrantların milli tərkibi. İmmiqrasiyanın səciyyəvi xüsusiyyətləri. Təbii artım dinamikası. Cins və yaş tərkibi. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. İqtisadi fəal əhali, Sosial-iqtisadi həyat göstəriciləri. Əhalinin sıxlığı. Urbanizasiya. Aqlomerasiya. Kənd əhalisinin az olması səbəbləri.

İqtisadiyyatı. İqtisadi inkişafına səbəb olan amillər. Aqropotensial. Elmi-texniki potensial. ÜDM-un strukturu və həcmi. «Merkosur»un tərkibində olması və daxili bazarın genişlənməsi.

Sənaye. Xammal bazası və ixtisaslaşması. Yerləşməsində regional fərqlər. Energetika. Metallurgiya. Maşınqayırma və sahələri. Kimya sənayesi. Yüngül və yeyinti sənaye raoyonları və mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Səciyyəvi xüsusiyyətləri. Latifundiyalar. Otlaq heyvandarlığı. Təbii otlaqlar. Bitkiçilik. İxracat əhəmiyyətli dənli və yağlı bitkilər. Məhsuldarlıq. Lifli bitkilər, Kənd təsərrüfatında biotexnologiya. Aqrar sənaye kompleksləri.

Nəqliyyat. Nəqliyyat şəbəkəsinin sıxlığı. Dəmiryol və avtomobil nəqliyyatı. Mühüm magistrallar. Dəniz nəqliyyatı. Portları. Dəniz ticarət donanması və yük dövriyyəsi.

Xaric ticarəti. Beynəlxalq əmək bölgüsündə ixtisaslaşması. İdxalat və ixracatın strukturu. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. İnteqrasiya proseslərinin genişlənməsi. Ticarət balansı.

27. Meksika Birləşmiş Ştatları

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi. Sərhədləri. Təbiətinin rəngarəngliyi. Səth quruluşu. Qiymətli mineral sərvətlər. Tropik

və subtropik iqlimi. Su sərvəti. Torpaq və bitki örtüyü. Ekoloji problem. Turizm-rekreasiya sərvətləri.

İdarəolunma sistemi. Federativ Respublika. Dövlət başçısı. Ali hakimiyyət orqanları. Siyasi partiyalar. Meksika - ABŞ münasibətləri. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Qədim sivilizasiya ocaqlarından biri kimi, Etnik tərkib. Qədim tayfalar və xalqlar. İmmiqrantlar. Təbii artım. Dövlət dili. Dini mənsubiyyət. Yaş və cins tərkibi. İqtisadi fəal əhali. Əhalinin sıxlığı. Aqlomerasiyalar. Kənd məskənləri. Adət-ənənələrin qorunması.

İqtisadiyyat. Zəngin mineral-xammal və çoxsahəli təsərrüfatı. ÜDM-un həcmi. İqtisadi inkişafın xüsusiyyətləri. İqtisadiyyatda xarici kapitalın rolu. Milli şirkətlər. Təsərrüfatın ərazi strukturu.

Sənaye. Sənaye potensialına görə reytingi. Həsilat sənayesi. «Makiladoros»lar. İxtisaslaşması. Ucuz işçi qüvvəsi. Energetika. Neft və qaz sənayesi. Metallurgiya. Maşınqayırma və sahələri. Kimya sənayesi. Toxuculuq. Yeyinti. Sənayenin ərazi strukturunda regional fərqlər.

Kənd təsərrüfatı. Torpaq fondu. Suvarılan torpaqlar. Aqrar quruluşun səciyyəvi xüsusiyyətləri. Exidoslar. «Yaşıl inqilab» və onun nəticələri. Bitkiçilik. Dənli bitkilər. Tərəvəzçilik. Pambıqçılıq. Kənd təsərrüfatında Transmilli korporasiyaların rolu. Texniki bitkilər və tropik meyvələr. İxracat əhəmiyyətli məhsullar. Heyvandarlığın ixtisaslaşması.

Nəqliyyat. Xarici iqtisadi əlaqələrdə dəniz nəqliyyatının əhəmiyyəti. Mühüm limanları. Yük dövriyyəsinin həcmi. Avtomobil və dəmiryolu nəqliyyatı. Mühüm magistrallar. Boru nəqliyyatı. Geostrateji mövqeyi və hava nəqliyyatı.

Xarici ticarət. İxracat və idxalatın strukturu. Xarici ticarət müqavilələri. Ticarət balansı.

28. Misir Ərəb Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Sahəsi və sərhədləri. Geosiyasi mövqeyi. Nil vadisi və deltasının sosial-iqtisadi həyatında rolu. Tropik səhra iqlimi. Suvarmanın zəruriliyi. Yeraltı suların əhəmiyyəti. Torpaq-bitki örtüyü. Turizm-rekreasiya ehtiyatları.

İdarəolunma sistemi. Müstəqillik tarixi. Dövlət başçısı. Ali hakimiyyət orqanları. Siyasi partiyaları. Beynəlxalq və regional təşkilatlarda iştirakı. Xarici siyasəti.

Əhali. Sayı. Təbii artım. Demografik siyasət. Etnik tərkib. Dövlət dili və dini. Əhalinin sıxlığı. Ənənələrin qorunması. Əmək emiqrasiyaları və problemləri.

İqtisadiyyatı. İqtisadiyyatın formalaşması mərhələləri. «Açıq qapılar» siyasəti. İqtisadi islahatlar. ÜDM-un həcmi və strukturu.

Sənaye. Energetika balansında neftin payı. Neft-kimya. Qara və əlvan metallurgiya. Tikinti materialları istehsalı. Toxuculuq. Yeyinti.

Kənd təsərrüfatı. Əkinçilik mədəniyyəti. Nil vadisi. Asuan su anbarı. Bitkiçilik. Dənli və paxlalı bitkilər. Tərəvəzçilik. Texniki bitkilər. Pambuqçılıq. Heyvandarlığın az məhsuldar olması.

Nəqliyyat. Yük və sərnişin daşımalarında avtomobil nəqliyyatı. Daxili su nəqliyyatı. Dəniz limanları. Nəqliyyat sistemində Suveyş kanalının əhəmiyyəti. Yük dövriyyəsi.

Xarici ticarəti. Xarici ticarətdə «görünməz ixracat» və valyuta gəliri. Kredit və digər yardımlar. İxracat və idxalat məhsulları. Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. Azərbaycan MƏR iqtisadi əlaqələr.

29. Cənubi Afrika Respublikası

Coğrafi mövqe və təbiət. Mövqeyinin xüsusiyyətləri. Landşaftın və təbii sərvətlərin rəngarəngliyi. Tropik və subtropik iqlim. Su problemi. Torpaq və bitki örtüyü.

İdarəolunma sistemi. Respublika elan olunması və Birliyin tərkibindən çıxması. Müasir siyasi vəziyyət. Dövlət idarəçiliyi

formasını. Ali hakimiyyət orqanları. Siyasi partiyalar. Daxili və xarici siyasətinin istiqamətləri. İnzibati ərazi bölgüsü.

Əhali. Sayı və təbii artım. Mürəkkəb etnik tərkib. Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Sosial tərkib. Əhalinin sıxlığı. Şəhər və kənd əhalisi. İmmiqrasiya. Milli münaqişələr və sosial problemlər. Bantular və onların həyat tərzini.

İqtisadiyyatı. İnkişaf etmiş sənaye-aqrar ölkəsi kimi. İnfrastrukturun inkişafı, istehsal və kapitalın yüksək təmərküzünə görə regional təzadlar. İqtisadiyyatın strukturunda dəyişikliklər. İri inhisarlar. İqtisadiyyatında xarici investisiyalar. İqtisadi siyasətin istiqamətləri.

Sənaye. ÜDM-da payı. Hasilat sənayesinin aparıcı rolu. Qızıl, almaz, uran. Energetikanın inkişafı. Maşınqayırma, qara metallurgiya, kimya, yeyinti, toxuculuq, kağız və poliqrafiya sahələri. Sənaye mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. ÜDM-da payı. Torpaq fondu. İri yüksək əmtəlik istiqamətli plantasiya və fermalar, bantustanlarda təsərrüfatlar. Suvarma. Bitkiçilik: dənli və texniki bitkilər. Üzümçülük. Heyvandarlıq. Qoyunçuluğun yun istiqamətində ixtisaslaşması. Meşə təsərrüfatı.

Nəqliyyat və xarici ticarət. Nəqliyyat yolları və təmin olunması. Mühüm magistrallar. Dəniz nəqliyyatı. Böyük portlar. Xarici ticarətin həcmi, strukturu və istiqamətləri.

30. Avstraliya və Okeaniya

Avstraliya və Okeaniya coğrafi regionlar kimi. Tərkibi. İqtisadi və siyasi coğrafi mövqeyinin xüsusiyyətləri. Məskunlaşması. Siyasi xəritəsindəki dəyişikliklər. Etnik xəritəsi. İqtisadiyyatın ixtisaslaşması. Beynəlxalq əmək bölgüsündə region dövlətlərinin rolu. Siyasi, hərbi-siyasi və iqtisadi təşkilatlar və onların fəaliyyəti. Yeni Zelandiya və Okeaniyanın iqtisadi-coğrafi səciyyəsi.

Avstraliya İttifaqı.

Coğrafi mövqe və təbiət. Ərazisinin böyüklüyü və mövqeyinin xüsusiyyətləri. Təbiəti. Zəngin mineral xammal ehtiyatı. Fauna və florası.

İdarəolunma sistemi. Məskunlaşması. avropalılar tərəfindən kəşfi və Avropadan axının qüvvətlənməsi. Xarici mülkətlərin Avstraliya İttifaqında birləşdirilməsi və ölkədə Böyük Britaniyanın mövqeyinin möhkəmlənməsi.

Əhali. Sayı və dinamikası. Təbii artım və immiqrasiya, Etnik tərkib. Aborijenlər və onların müasir vəziyyəti. Əhalinin sıxlığı, Dövlət dili və dini mənsubiyyət. Urbanizasiya. Böyük şəhərlər. Əhalinin peşə tərkibi, təhsil sistemi və sosial problemlər. Ənənələrin qorunması.

İqtisadiyyatı. Yüksək inkişaf etmiş sənaye-aqrar ölkəsi kimi. Dünya iqtisadiyyatında yeri. İqtisadiyyatının inkişafına təsir edən amillər. Sosial-iqtisadi inkişafın ikili xarakteri. Xarici kapitaldan asılılıq. Dövlət inhisarları. İqtisadiyyatın xammal ixracı üzrə ixtisaslaşması.

Sənaye. Yeni və ənənəvi sahələr Energetika və xammal bazası. Hasilat, kimya, metallurgiya, maşınqayırma, elektrotexnika. Yeyinti və yüngül sənaye. Sənaye mərkəzləri.

Kənd təsərrüfatı. Kənd təsərrüfatının başlıca sahələri. Çoxsahəli xarakteri.Bitkicilik və heyvandarlıq. İri fermer təsərrüfatlarının üstünlüyü.Heyvandarlığın intensiv xarakter daşması. İxracat əhəmiyyətli olması.Ərzaq məhsulları ilə təminatı.

Nəqliyyatı . Rayonlararası əlaqədə nəqliyyatın rolu. Avtomobil və dəmir yol nəqliyyatı. Xarici əlaqələrdə dəniz və hava nəqliyyatının rolu.

Xarici ticarəti. İxrac və idxalat məhsulları.Ticarət balansı. Xarici ticarət dövriyyəsinin həcmi . Ticarət əlaqələrinin coğrafiyası. İxracatın strukturu

Daxili fərqlər . İqtisadi rayonlar. Rayonlar arası əlaqələr.

Fərdi işlər üçün nümunəvi mövzular

1. Almaniya sənayesinin aparıcı sahələriBaşlıca sənaye mərkəzləri.
2. B. Britaniyanın iqtisadiyyatının ümumi səciyyəsi və aparıcı sahələri.
3. Fransanın kənd təsərrüfatının başlıca sahələri və yerləşməsi .
4. İtaliyanın Şimal və Cənub regionlarının inkişafında fərqlər.
5. İsveç Krallığının əhalisi və şəhərləri.
6. İsveçrə Konfederasiyasının təsərrüfatının ümumi səciyyəsi.
7. Polşanın yanacaq-energetika sənayesinin xammal bazası.
8. Türkiyə iqtisadiyyatının strukturundakı dəyişikliklər.
9. Çində demoqrafik siyasət və demoqrafik problemlər.
10. Yaponiyanın təsərrüfatının formalaşması və sənaye qurşaqları.
11. ABŞ-da kənd təsərrüfatı qurşaqlarının ixtisaslaşma istiqamətləri.
12. Kanadanın meşə sənayesi və yerləşməsi.
13. Braziliya sənayesinin xammal bazası və aparıcı sahələri.
14. CAR-nın dağ-mədən sənayesinin inkişafı.
15. Avstraliyanın kənd təsərrüfatı sahələri və yerləşməsi. İxracat əhəmiyyətli kənd təsərrüfatı məhsulları.

Ədəbiyyat

Əsas

1. Бжезинский З. Выбор: мировое господство или мировое лидерство. М.: 2004 с.6-260
2. Богомолов О.Т. Мировая экономика в век глобализации. М.: «Весь мир», 2007 с.8-285
3. Гладкий Ю.Н., Сухоруков В.Д., Экономическая и политическая география зарубежного мира. М.: «Центр Академии», 2008 с.5-356
4. Родионова И.А. Глобальные проблемы человечества. М.: «Аспент-Пресс» , 1997 с.6-324

5. Родионова И.А., Буланова Т.М. Экономическая география М.: 2000 с.8-385
6. Социально-экономическая география зарубежного мира (под ред. В.В Вольского). М.: «Дрофа», 2005 с.5-555
9. Məmmədov C.A., Soltanova H.B., Rəhimov S.H. Beynəlxalq turizmin coğrafiyası. Bakı: “R.N. Novruz-94”, 2002. səh. 129-474
10. Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası H.B.Soltanovanın redaktəsi ilə. Bakı: Sabah. 2019.
11. İsmayılov Ç.N. İqtisadi və sosial coğrafiyanın əsasları. Bakı: “CBS”, 2010, səh.8-328
12. Məmmədov C.A. Geosiyasət. Bakı: “Mütərcim”, 2005.8-225

Əlavə

1. Бжезинский З. Выбор: мировое господство или мировое лидерство. М.: 2004 с.6-260
2. Богомолов О.Т. Мировая экономика в век глобализации. М.: «Весь мир», 2007 с.8-285
3. Гладкий Ю.Н., Сухоруков В.Д., Экономическая и политическая география зарубежного мира. М.: «Центр Академии», 2008 с.5-356
4. Родионова И.А. Глобальные проблемы человечества. М.: «Аспент-Пресс», 1997 с.6-324
5. Родионова И.А., Буланова Т.М. Экономическая география М.: 2000 с.8-385
6. Социально-экономическая география зарубежного мира (под ред. В.В Вольского). М.: «Дрофа», 2005 с.5-555

İnternet resursları

<http://www.world-tourism.org> – Ümumdünya Turizm Təşkilatının saytı

<http://www.mineral.ru> – Dünyanın və Rusiyanın mineral ehtiyatları haqqında Məlumat Mərkəzinin saytı
<http://www.opek.org> – The Organization of the petroleum Exporting Countries – OPEK
<http://www.prb.org>.- BMT –nin əhaliyə dair komissiyasının saytı
<http://subsidyscope.org/energi/summary/strukture/>
www.worldcoal.org/resources/coal-statistics/
<http://data.worldbank.org/#widget-source>